

ענף הבקר בעין-כרמל בתשכ"ד

העדר

בדרך כלל לא חל שינוי יסודי בגודל העדר, פרט לצמצום מספר עגלי המרבק, וזה — משום שהפסקנו בשנה האחרונה לקנות עגלים מהחוץ. מהנתונים שהנני מביא להלן אפשר לעמוד על השינויים שחלו בעדר במשך תשכ"ד ועל גודלו בתחילת תשכ"ה.

	בתחילת תשכ"ד	בתחילת תשכ"ה
פרות	118	121
מבכירות	20	33
עגלות	79	84
עגלים	157	87
ס"ה	374	325

ההזנה

התצרוכת התיאורטית של העדר כולו היתה כלהלן (באלפי יח"מ):

מנת קיום ל־117 פרות	234.0
לייצור 644.629 ליטר חלב	257.8
לגידול 98 עגלות ומבכירות	181.3
ל־126 עגלי מרבק	290.0

בס"ה 963.1
תפריט המזון של העדר כולו הצטרף מסוגי מזון אלה (בטונות):

מזון מרוכז	653.2
שחת	153.0
תחמיץ קודקודים	245.4
תחמיץ ש"ש ואפונה	350.0
סלק מספוא	360.0
עשב רודוס	485.0
תלתן ירוק	430.0
קליפות תפוזים	50.6
ירק שיבולת שועל	120.0
פולפה	39.6

חלקו של המזון המרוכז בתפריט הכולל הגיע ל־60.5% והשאר מספוא גס. ההעברה על התצרוכת התיאורטית הסתכמה ב־3% בלבד.

הייצור

התנובה כולה הסתכמה, כאמור, ב־644.629

ליטר חלב. שיווקנו באמצעות „תנובה" 575.647 ליטר; להגמעת בני־הבקר הוצרכו 22,239 ליטר; המטבח השתמש ב־45,755 ליטר והפחת הסתכם ב־988 ליטר. התנובה הממוצעת לפרה בשנה — 5510 ליטר, או 5760 ק"ג.

לשוק הבשר הוצאנו בתשכ"ד 131 עגלי מר־בק, במשקל ממוצע של 489 ק"ג, 6 עגלים בגילים שונים (צעירים יותר) מחמת חולי ואי־התפתחות, 18 פרות, במשקל ממוצע של 528 ק"ג ו־13 עג־לות בגילים שונים — אחדות, מחמת היותן תאו־מות לעגלים ובגלל אי־התעברות. בס"ה שיווקנו 78,282 ק"ג בשר חי. מטעם „החקלאית" שולמו לנו פיצויים עבור 13 פרות, 12 עגלות ו־23 עג־לים. עגלי המרבק שווקו בגיל 15 חודש והושג המחיר הגבוה ביותר בכל האיזור עבורם.

מצב הבריאות

בתשכ"ד קרו בעדר 15 מקרי הפלה. הרופ־אים חוקרים בדבר, אולם טרם גילו את הסיבה לצרה זו. כן היתה תמותה רבה בשגר; 9% מהוולדות נולדו מתים ו־15 וולדות מתו תוך השבוע הראשון לחייהם; בין אלה — 11 וולדות של מבכירות. פגעים אלה הביאו הפסדים קשים לענף מחמת אבדן שגר ובגלל ההכרח להוציא לשוק הבשר את הפרות שהפילו. כל המקרים האלה חלו בתקופה שבין אוקטובר 1963 למח־צית מאי ב־1964. מאז סוף מאי שוב לא קרו מקרי מוות ויש להניח שהעדר יצא כבר מהמשבר הזה.

לשם טיפול משופר יותר בבני־הבקר הרכים הוקמה סככה מיוחדת, ומתקבל על הדעת שגם דבר זה תרם להתגברות על התקלות שהוזכרו לעיל.

שונות וסיכום

העבודה מתבצעת אצלנו ע"י צוות מיוחד לחליבה, המונה 4 חברים וצוות שני, בן 3 עוב־דים, המטפל בגידול, בהזנה ובשאר העבודות. בס"ה הושקעו בתשכ"ד 2309 ימי עבודה.

כמות הזבל שסיפק העדר נאמדה ב־3000 מ"ק, אבל הננו הולכים ומשתכנעים שדרוש

מסביב למיכון

הקומצים על צינור מותקן בכיור בגובה, המאפי' שר הנחתם כך שגביעי המכונה נתלים ומגיעים עד כדי 2 ס"מ מעל לתחתית הכיור. בצורה זו יכול העובד להיווכח שברזי החלב יהיו פתוחים כולם. צינור זה, שהינו מחובר לשני ווים המוני' חים על הקצה העליון של הכיור, יכול להיות עשוי נירוסטה בקוטר 1" או צינור מגולבן $\frac{3}{4}$ ".

חישוקים לאטמים העליונים בצנצנות 27 ק"ג
בכמה משקים, כמו במשמר העמק, הוכנסו צנצנות גדולות, בעלות קיבול של 27 ק"ג חלב. נתקלנו בתופעת התפרקות המסגרת המחזיקה צנצנת גדולה זו. כתוצאה מכך נפלו ונשברו אי"אלו צנצנות. בבדיקה התברר שאטם הגומי העליון אינו חזק די צרכו. בתשובה לפנייתנו לחברת אלפא-לאוואל נמסר לנו שבעתיד יצויידו הצנצנות הגדולות באטמים חזקים יותר, ואף נשלחו מספר אטמים כאלה אלינו. בינתיים נצ' טרך להסתדר עם הצידוד הקיים.

במשמר העמק מנעו את התפרקות הצנצנות ע"י חישוק ממתכת דקה, ברובח של 5 מ"מ בקירוב, סביב לאטם העליון. החישוק נסגר בעז' רת בורג קטן. סידור זה ראוי לחיקוי בכל אותם המשקים שעברו לצנצנות הגדולות ואשר טרם השיגו אטמים מתאימים.

כדור בצנצנת החלב של קומביין

אחת הבעיות המתעוררת במשקים רבים היא — איך למנוע חדירת אוויר אחרי הרקת הצנ' צנת אל תוך קו החלב והמשחרר. כידוע, גורמת חדירת אוויר כזו להתהוות קצף במשחרר ולחדירת החלב (הקצף) למערכת הוואקום. זי' הום צינור הוואקום והמפעם של המשחרר בח' לב מביא עמו תקלות מיכאניות במשחרר וזיהום החלב (!) כאחד.

בצנצנות, בהן מורכבת צינורית היציאה במר' כז התחתית והיא מופנית כלפי מטה, אפשר למ' נוע חדירת אוויר אחר שילוח החלב ע"י הכנסת כדור קל (כדור פינג'פונג) לתוך הצנצנת. הכדור צף על פני החלב ועם שילוח החלב

מכון החליבה "המתוקן" במשמר העמק

התרשמתי באופן יוצא מן הכלל מטיב ביצוע העבודה בשינויים שנעשו לאחרונה במכון החלי' בה במשמר העמק. מבנה מכון זה שונה משוט $4=4$ לשדרת דג $9=9$. מכון החליבה במשק זה, אשר תמיד הצטיין בצורתו הנאה והמטופחת, מתבלט גם עכשיו בעבודה המושלמת שעשו בעלי המלאכה. כן הונהגו במכון זה אי"אלו חידושים טכניים שעל טיבם נעמד במרוצת הזמן. בין חידושים אלה ישנם שניים הראויים כבר עכשיו לחיקוי במשקים אחרים.

כיור שטיפת המחזור

בקומביינים המקובלים כיום מדגם סטרימליין' אלפא-לאוואל, הוכנסו בזמן האחרון קומצים בעלי ברז חליבה קטן. בשעת שטיפת מערכת החליבה ברוחץ האוטומאטי המורכב מעל כיור השטיפה, מוכנסים בדרך כלל כל הקומצים בתוך תמיסת הניקוי שבכיור. קורה וברזי החליבה של כמה מהמערכות נסגרים מעצמם עם הפעלת הרוחץ וכתוצאה מכך עלולות מערכות החליבה להישאר ללא רחיצה. במשמר העמק מניחים את

יהיה בעתיד עובד מיוחד שיטפל בריכוז הובל ושימורו.

במשך השנה הזו הגדלנו את שיווק החלב כיוון שנעזרנו בתחליפי חלב בהזנת השגר, יש סיכוי שבתשכ"ה נמשיך לצמצם את השימוש בחלב בגידול הוולדות, ואפשר יהיה להפנות כ-15 אלף ליטר נוספים לשוק.

בדרך כלל אפשר לומר שבתשכ"ד חלה הת' קדמות מסויימת בענף ויש יסוד לתקווה שנגיע ליציבות מסויימת בפיתוח וטיפוח, לאחר האנ' דרלמוסיה שנגרמה עקב השינויים ב"מדיניות הגבוהה" לגבי ענף זה. תוך תקווה להרחבת עדר החולבות תוקן גם מכון החליבה מטיפוס טנדס לשדרת-דג.

תומצת מעלון עין-כרמל

מנובמבר 1964